श्री गोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान वड़ोदरा का मुखपत्र

Regd - GUJMUL00665

यथार्थ मार्ग

Email : info@gopinathji.org Visit us : www.gopinathji.org facebook : ShreeGopinathji What's app - 8141054545

वर्ष-प्रथम ● अंक-२ ● माह-फरवरी २०१८ ● शुल्क मासिक २०/- वार्षिक-भारत २००/- USA 35$ UK 30 POND ● कुल पृष्ठ ८ पृष्ठ क्रं.- १

संस्थापक एवं मार्ग दर्शक - पुष्टि सिद्धान्त मर्मज्ञ पू श्री व्रजेश कुमारजी शास्त्रीजी सम्पादक - वेदान्ताचार्य पू.श्री गिरिराजजी शास्त्री

संपादकीय

गिरिराजजी शास्त्री

जिन सिद्धान्तों को शुद्ध रुप से ना समझा जाय और समझकर क्रियान्वित न कर उन्नति की संभावनाएँ खत्म कर दी जाय तो वह धर्म या शास्त्र की बातें सिद्धांत, अधर्म या बातें मात्र खोखली बातें बनकर रह जाती हैं। एक सामान्य क्रिया की तरह जिसे हम ढोते चले जाते हैं और थक जाते हैं। अतः

शास्त्र, धर्म सिद्धांत समझने और समझाने हेतु वैचारिक विशालता मुमुक्षा की भावना से करने की तत्परता वाली चित्तवृत्ति जब पनपे तब ही संभव हो सकताहै । इस बात को जगद्‌गुरु महाप्रभु श्रीवल्लभाचार्य के शब्दों में देखें तो -

।। शास्त्रमवगत्य मनोवाग्देहैः श्रीकृष्णः सेव्यः ।।

सद्‌गुरु भगवान के यह शब्द हमें समझाते है कि बिना शास्त्र को जाने समझे सीधे किसी का अनुकरण करते हुए कुछ किया जाय तो मन, वाणी और देह एक साथ नहीं लग सकते और कृष्ण का अर्थात आनंदका, प्रेमका, सहजता का, सेवन नहीं कर सकते और जीवन को हम सूखा, असुरक्षित एवं जटील बना के आखिर में दुःख ही पायेंगे। यथार्थ मार्ग जिनका है ऐसे प्रभु श्रीगोपीनाथ सद्‌गुरु एवं जीवन का यह यथार्थ है या जिन्होंने इस यथार्थ को पाया है वह सहज प्रेम के प्रकाश में अपने कृपापूर्ण वरद हस्त से आपकी सदा सुरक्षा करते हुए आपके जीवन रूपी खेत को एवं भक्ति-प्रेम रूपी हृदय को बचायेगा और स्वानुभव के सहज दीप को, भक्ति के स्त्रोत को परमानंद के सागर को यथार्थ रुप में निर्मित कर हमारे मूल मुख्य मूल्यों को ह्रास होने से बचायेगा।

यही भाव विचार एवं उद्देश्य से श्रीगोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान प्रवृत हुआ है और इस श्रीवल्लभ, श्रीगोपीनाथ श्रीविठ्ठलनाथ के यथार्थ मार्ग पर चलने-चलाने तत्पर हुआ है । और यही इस मासिक पत्रिका के लोगो का भाव है।

जिसमें सबसे नीचे कृपापुर्ण प्रभु सद्‌गुरु एवं भगवदीयों के हाथ है जो सुरक्षा सदैव प्रदान करते हैं। उनके हाथ पकड़ने से यथार्थ भान होता है और हमारे हृदय में प्रेम भक्ति ज्ञान का कमल खिलता है, सहजता से और उस कमल में गोपीपति रसिकेन्द्रशेखर, राधा रमण, मदनमोहन, गोकुलचन्द्र, भक्तवत्सल प्राणपति विराज लीला करते है। साथ ही

भक्त्या भागवतं शास्त्रं न ज्ञानं न च टीकया

के सिद्धांत से स्वयं ही अपने स्वरुप से परिचित करा यथार्थ ज्ञान प्रकट करते हैं और जब वह ज्ञान प्रकट हो जाय अर्थात प्रभु स्वरुप का ज्ञान अपने स्वरुप का ज्ञान और प्रेम का ज्ञान तब अपने आपही सहज प्रेम अपने चारों ओर प्रकट हो व्याप्त होने लगता है । हम यथार्थ में सहजता एवं सहज प्रेम प्राप्त कर लेते हैं।

आचार्य वचनामृत

અનન્તશ્રીવિભૂષિત પુષ્ટિમાર્ગીય વૈષ્ણવ સંપ્રદાયાચાર્યવર્ય
પૂ.પા. શ્રીમદ્‌ગોસ્વામી શ્રી ૧૦૮ શ્રીમથુરેશ્વરજી મહારાજશ્રી
(સૂરત વડોદરા)

અન્તઃકરણ મલિન હોય તો સત્સંગનો રગ નથી ચઢતો । જેમ મેલાં કપડાં રંગમાં ડુબાડવા પર તેમા રંગ સારી રીતે નથી ચઢતો, પણ સાફ હોય તો તે ઉપર સુંદર રીતે ચઢી જતો હોય છે. પારસ સાથે લોઢાનો સ્પર્શ થવાથી લોઢુ સુવર્ણ બની જાય છે. તે વાત સાચી પણ તેમા વચ્ચે જો કોઈ વ્યવધાન હોય તો તે લોઢુ સોનુ નથી થઈ સકતુ એ જ રીતે મહાપુરુષો ભક્તો-ભગવદીયોં નાં સંગથી રંગ ચઢતો જ હોય છે. પણ જો તેમા અવિશ્વાસ અને લૌકિકતાનું વ્યવધાન હોય તો રંગ નથી ચઢી શક્તો એ હકીકત છે. જેનામા ઉત્કટતા અને વિશ્વાસ સાથે અલૌકિક વૃત્તિ હોય છે તેમના ઉપર રંગ ચઢી જ જતો હોય છે. સતત સત્સંગ સર્તશાસ્ત્રોનું અધ્ધયન, ગુરુની કૃપા અને તેથીજ પ્રાપ્ત અમોદ આત્મારામરમણ, આ એ ક્રમ છે કે જેનાથી જીવાત્મા વિશ્વના કોલાહલ થી મુક્ત થયી સતત્ ઇશ્વરીય આનંદ નો અનુભવ કરે છે

જે સંગનો ભગવત્પ્રેમનો હૃદય અને જીવનમાં ઉદય થાય તે જ સંગ સત્સંગ છે. જ્યાં સત્સંગ અને ભગવદ્‌નામ સંકીર્તન ને નિત્ય ભગવદ્‌સ્મરણ થતું હોય ત્યાં સાક્ષાત ભગવાન આવીને બિરાજી જાય છે અને તેની પ્રતીતિ પણ પ્રભુ કરાવે છે. તેમ જ તેને ઘોર વિપત્તિઓમાં પણ મુખપર હાસ્ય સાથે સુખ-સૌભાગ્ય દેખાતુ હોય છે ! ભગવદ્ ભજન જ જીવનનું સુફલ છે. ભક્તિના સુગમ-સુંદર માર્ગે ચાલતાં રહીએ અને સુખેન હરિનામ લેતા રહિયે, વૈકુંઠનો આ જ સારો અને સમીપ માર્ગ છે. કીર્તન-નામસ્મરણનો અધિકાર સૌ કોઈને છે, એમાં વર્ણ યા આશ્રમનો ભેદભાવ નથી. હરિના નામ સંકીર્તનમાં મન-હૃદય અન્તઃકરણ શરીર હરિરુપ થઈ જાય છે. તેમાં ભગવાન, ભક્ત અને હરિનામનો ત્રિવોણી સંગમ થાય છે. પ્રેમી ભક્ત પ્રેમથી જ્યાં પણ હરિગુણ ગાન કરે છે ભગવાન તો ત્યાં જ રહે છે.

नाहं वसामि वैकुण्ठे योगीनां हृदय न च ।
मद्भक्ताः यत्र गायन्ति तत्र तिष्ठामि नारद ।।

ભગવાને પોતાના શ્રીમુખે જ કહ્યું છે-હે નારદ! જેટલો હું વૈકુંઠમાં કે યોગીઓના હૃદયમાં નથી વસતો તેટલો હું મારા ભક્તો જ્યાં પણ મારા ગુણોનુ ગાન કરે છે ત્યાં જ વસુ છું ! ભગવાન કહે છે તમારે મને ખોળવો હોય તો મને ત્યાંજ ખોળો, જરુર પ્રાપ્ત થઈશ !

ભગવાન સુધી પહોંચવાનો સુગમ માર્ગ આ જ છે પણ ત્યાં સહેલાઈથી પહોંચવા માટે ભગવત્પ્રેમ પુર્ણ ભાવ ભરપુર 'ભગવદ્' ગુણ ગાતાં બીજાના ગુણદોષ ન સાંભળો અને મનમાં તેનું ચિન્તન ન કરો. ભગવદીયો, સત્પુરુષો અને ભક્તોની સેવા કરો, સૌ કોઈ સાથે વિનમ્ર રહો અને યથાશક્ય જે બને તે પરોપકાર વૃત્તિ રાખો, આટલું કરવાથી ભગવન્માર્ગમાં સહેલાઈથી ચાલી શકાય ને પહોંચી શકાય છે.

ઈશ્વર, મહાપુરૂષો, મહાનુભાવો, ભક્તો-ભગવદીયો અને સન્તોની વાણી તથા ઉપદેશોનું સદૈવ શ્રવણ-કથન અને મનન, અને પછી તેને જીવનમાં ઉતારવાનો સંકલ્પિત સત્ય પ્રયત્ન એ આ યુગનો મહત્તમ સત્સંગ છે. ઇતિ શુભમ્....

यथार्थ
क्या है यथार्थ और क्यों आवश्यक है अब

गिरिराजजी शास्त्री

जैसे चक्रव्यूह में फसें व्यक्ति को या खरगोश को बाहर निकालने का जो खेल बचपन में हम खेला करते थे ऐसा ही खेल हैं जीवन । पूर्णता की सीमा तक विकसित योगी सीधे प्रकृति के सम्पर्क में रहता हैं । इसलिये भूत और भविष्य हमेशा वर्तमान की तरह उसकी आँखों के सम्मुख होता हैं ।

विश्व में जितने भी धर्मों की उत्पत्ति हुई, उसकी आचार संहिताये उनके महान प्रवर्तकों के निजी अनुभवों पर आधारित थीं । आज हजारों साल बीत जाने के बाद भी जब मनुष्य का सारा जीवन क्रम बदल गया हैं, हम उन्हीं रूपों को अपना रहे हैं । धर्म का केवल बाह्य रूप ही हमारे सामने रह गया हैं, उसका आंतरिक सत्व पूरी तरह समाप्त हो गया है । वास्तव में हमने सच्चे धर्म को कब्र में दफना दिया हैं । धर्म के अन्दर की आत्मा मर चुकी हैं और उसका स्थान महज औपचारिक चीजों ने ले लिया हैं । आज धर्म का केवल बाह्य रूप कर्मकाण्ड शेष रह गया है, जिसे हमने अत्यधिक कट्टरता और हठ के साथ पकड़ रखा हैं । विभिन्न रूपों आडम्बरों में फँसकर यह विकृत हो गया हैं औपचारिकता के प्रति हमारे अंधविश्वास ने वास्तिवकता के बारे में हमें अँधेरे में डाल रखा है और अनजाने ही अपने अन्दर उन लोगों के प्रति अपने मन में घृणा विकसित कर ली है जो दूसरे रूपों और विधियों में विश्वास करते हैं । यही कारण है कि आज विभिन्न धर्मों के लोगों के बीच आपस में वैमनस्य और कलह का वातावरण हैं । आत्मा की स्वतंत्रता प्राप्त करना अभी बहुत दूर की बात है, और इसे प्राप्त करने में सबसे बड़ी बाधा ही हमारे अंदर अभ्यास का अभाव-चिंतन की अक्षमता और उदार दृष्टिकोण की कमी ही है ।

क्रमशः...

એકાદશ સ્કંદ સુબોધની

- પ્રવક્તા -

પૂ.પા.ગો શ્રીચન્દ્રગોપાલજી મહારાજશ્રી, વડોદરા

આ ભધી માનવલીલા કરીએ છે ક્યાંથી ? માનવલીલાના મૂળ જોવા જાવ તો તે પરબ્રહ્મ શ્રીકૃષ્ણમાંજ પડેલા છે અને તે આધાર પર આ સ્કંધ મુક્તિનું નિરૂપણ નથી કરતુ. પરંતુ ભગવાન મુક્તિની લીલા કેવી રીતે કરે છે તેનુ નિરૂપણ કરે છે જેમ તૃતીય સ્કંધ સર્ગ લીલા થે જેમ પંચમ સ્કંધ સ્થાન અને સ્થિતિ લીલા છે તેવીજ રીતે આ એકાદશ સ્કંધ એ ભગવાનની મુક્તિ રૂપી લીલા છે તેનુ નિરૂપણ કરવા માટે છે જો તમે આ અર્થને ગ્રહણ નહિ કરશો તો દસ્મ સ્કંધ સાંભળતી વખતે ક્યાંક તમે પૂતનાલીલામાં બેસી જશો. પૂતના વધલીલા છે પૂતના લીલા નથી. ભાગવત પૂતના કે કંસને કહેવા માટેની તેની પ્રવૃત્તિ નથી પરંતુ ભગવાને પૂતના વધની લીલા કરી, કંસ વધની લીલા કરી, એને કહેવા માટેની એની પ્રવૃત્તિ છે. તેવીજ રીતે આ એકાદશ સ્કંધ એ પણ ભગવાનની મુક્તિ લીલા છે. અને એ મુક્તિલીલામાં ભગવાન એેને માટે જે પ્રકારનો નિશ્ચય કરે છે, તે પ્રકારની મુક્તિ થાય છે. આટલુ જાણવાથી આપામાં ભક્તિ કઇ થવાની ? આપણે મુક્તિલીલા સાંભળીશુ તેનાથી આપણા જીવનમાં ભક્તિ કઇ થશે ? જે લોકો પોતાના જીવનમાં મોક્ષમાટે મુક્તિ માટે જુદા, જુદા પ્રયત્નો કરતા હોય છે તે લોકોમાં એક ભક્તિ નો ભાવ જાગે છે કે આ કૃષ્ણની કૃપાથીજ થાય છે અને કૃષ્ણની કૃપા હશે તો આપોઆપ થશે. એટલે આપડે વૈષ્ણવોએ મુક્તિ માટે સ્વતંત્ર, અભિગમ કે પ્રયત્ન કરવાની આવશ્યકતા નથી કે અપેક્ષા નથી.

ભક્તિમાર્ગ અંદર જે જે પણ ધર્મનું આચરણ થાય છે તે ધર્મનું આચરણ ન કોઇ ભયથી છે, કે ન કોઇ મેળવવા માટે છે હમણા ગ્રહણ આવી રહ્યું છે આપડે દાન આપીશુ, દીવાલીને દિવસે દીવા કરીશુ, છનતેરસે લછ્મીપૂજન કરશે, સંક્રાતિએ દાન અપાશે. કેટલાક લોકો યાત્રા કરવા જાય બધાજ કાર્યો છે, વૈષ્ણવો જ્યારે પોતાના ઘેર છોકરીનુ લગ્ન આવે ત્યારે ગણેશનુ સ્થાપના કરે, કુલદેવતા કે કુલદેવીનુ સ્થાપના કરે. પરંતુ આ દરેક ધર્મનું આચરણ આપણે ન તો ભયથી કરવાનુ છે ન તો કાંઇ મેળવવા કરવાનું છે. ભય એટલે ? ભાઇ ગણેશજીને બરોબર બેસાડજો નહિતો છોકરીનુ કાંઇ અહિત થશે. તેમાં પણ જો મંડપની અંદર નાની અમસ્તી પણ આગ ભાગી તો ઓકકસ કહેશે કે ગણેશ સ્થાપનમાં તમારાથી કાંઇક ગોટાળો થયો લાગે છે. પરંતુ હું તો એમ કહેવા માગુ છે કે જે લોકોએ સો એ સો ટકા ગણેશ સ્થાપના વ્યવસ્થીત કર્યું હશે તો પણ આગ લાગવાની હશે તો સો ટકા લાગશે. એટલે આપડે ગણેશનું સ્થાપન કે કુલદેવતાનુ સ્થાપન નહી કરીશુ તો અનિષ્ટ થઇ જશે એવા ડરથી નહી. અને ન તો ગણેશજીના આશીર્વાદ મેળવવા માટે આપણે ગણેશ સ્થાપના કરવાનુ છે. પરંતુ કેમકે ધર્મ–શાસ્ત્રો નો નિયમ છે કે જ્યારે જ્યારે શુભકાર્ય હોય ત્યારે ત્યારે ત્યાં ત્યાં ઈષ્ટનું સ્થાપન કરવુ. એ ભગવદ હોવાથી એ કૃષ્ણ આજ્ઞા હોવાથી, આપણા જીવનમાં દરેર છર્મના આચરણ કરીએ છીએ. તેવીજ રીતે આ ધર્મનું આચર પણ મુક્તિ મેળવવા કરવાનુ નથી. મુક્તિની આખી લીલા પણ ભગવાન કરે છે. તેમને જ્યારે મુક્તિ આપવી હશે કે મુક્તિથી વધારે આપવુ હશે તેની ડીસીજન કૃષ્ણ લેશે આપડે તો બસ સર્વિસ કરવી. કામ કરવુ, સેવા કરવી, ભક્તિ કરવી, એજ આપણુ કર્તવ્ય છે.

આ મુક્તિ લીલા છે ભગવાનની. અને ભગવાન તે પોતપોતાની રીતે કરે છે આ નિરૂપણ છે.

શ્રી મહાપ્રભુજી જો કે પહેલાં અધ્યાય આ વખતે નથી તેમ છતા પણ પેહલા અધ્યાયની થોડી કારીકાઓ છે, તે તમને સમજાવી દઇશ જેથી આગળનો ગંથ સમજવામામાં ખૂબ અનુકુલતા રહેશે. અધૈક કિંશકાધ્યાયેહી મુક્તિઃ એકાદશે દ્વિધા.

આ એકાદશ સ્કંધની અંદર બે પ્રકારની મુક્તિ જણાવવામાં આવી છે. મુક્તિ નાં બે પ્રકારો સૌથી મુક્તિ એટલે શુ ? ભાગવતજીના બીજા સ્કંધમાં મુક્તિલીલાની વાત કહી તેમાં જણાવ્યુ કે મુક્તિ રુપંહિત્વા અન્યથા પોતાનુ જે અન્યથા રુપ છે તેને ત્યને સ્વરૂપમાં અવસ્થાંન કરવુ જેમ યોગની અંદર તથા દ્રષ્ટુ સ્વરૂપે અવસ્થાને પાતંજલ યોગની અંદર પોતાના સ્વરૂપની અંદર પોતાની સ્થિતિ થવી તેનુ નામ મુક્તિ. બાકી મુક્તિ તો જેલમાં થી છુટે તેને માટે પણ આપડે કહીએ છીએ કેપેલા ભાઈની આજે મુક્તિ થઈ. આપડા હોલમાં જ્યારે એક વાગશે ત્યારે થોડા સમય માટે તમારીપણ મુક્તિ થવાની છે. કોઇ વસ્તુ પકડી રાખી હોય, તેને કોઇ છોડી દે તો તેને પણ મુક્તિ કહેવામાં આવે છે. મુક્તિનો સાધારણ અર્થ જુવો તો મુક્ત એટલે મુક્તિ. મુક્ત કરવુ જે પકડાયેલુ છે. જે બંધાયેલુ છે એને છોડી દેવુ, કે છુટી જવું તેનુ નામ મુક્તિ. પરંતુ એક નિશ્ચત અર્થની અંદર ભાગવત મુક્તિનો અર્થ કહે છે કે અન્યથા રૂપનો ત્યાગ કરી અને પોતાના સ્વરૂપમાં કરવુ તેનું નામ મુક્તિ.

હવે પ્રશ્ન આવ્યો કે અન્યથારૂપ કોને કહેવુ ? કારણ કે આ મુક્તિની વ્યખ્યા ચારે ચાર ઠેકાણે લાગે છે. બ્રહ્મમુક્તિના બે અવાંતર પ્રકરણો જીવ મુક્તિના બે અવાંતર પ્રકરણો એમ. ચારે ચાર પ્રકરણોની અંદર આ મુક્તિ હિત્વા અન્યાથારૂપમાં અવસ્થાન કરવુ તેને નામ મુક્તિ.

હવે પ્રશ્ન આવ્યો ખે અન્યથારૂપ કોને કહેવુ ? કારણ કે આ મુક્તિની વ્યાખ્યા ચારે ચાર ઠેકાને લાગે છે. બ્રહ્મમુક્તિના બે અવાંનતર પ્રકરણો જીવ મુક્તિના બે અવાંતર પ્રકરણો એમ. ચારે ચાર પ્રકરણોની અદ્દર મુક્તિ હિત્વા અન્યાથારૂપમાં આ વ્યાખ્યા ચારે ચાર ઠેકાને અનુશ્ચિત થાય છે.

અન્યાથારૂપ એટલે જ્યાં સુધી આપણુ આ જી પ્રકરણ છે, જીવ મુક્તિનો ત્યા સુધી અન્યાથારૂપ એટલે જે તત્વ રૂપ આવરણ અંશના ઉપર પડેલુ છે તેનાથી અંશનુ મુક્ત થઇ જવુ. આપણે એવુ બોલીયે છીએ કે આપડે ખાલી હાથ આવ્યા અને ખાલી હાથ જવાના પરંતુ આપણા હિંદુ ધર્મ શાસ્ત્રોને આ વાત માન્ય નથી. ન દુનિયામાં કોઇ ખાલી હાથ આવ્યુ છે અને આ દુનિયામાથી કોઈ ખાલી હાથે જવાનુ નથી. આપણે ઘણુ બધુ લઈને આવ્યા છીયે અને ઘણબધુ લઈને જવાના છીએ. ઈકઠ ઘર જહાં કે જર, સકે માલિક થે. સિકદંર ગયા કી દુનિયાસે દોનો હાથ ખાલી થે, પણ એ સિકદંરના હાથી ખાલી હતા, લોકોને એવું દેખાયુ વરના ભાગવત, કે વેદ, કે આપણા શાસ્ત્રો ખાલી હાથ આવવુ અને ખાલી હાથ જવુ સ્વીકારતા નથી

ભાગવતજી તો એમ કહે છે કે, જ્યારે ઈશ્વર નામનો આપણો બાપ છોકરી ને વળાવે છે ત્યારે આજની દુનિયાનો એક શ્રીમંત પણ પોતાની દીકરી ને નહિ આપતો હોય તેટલી સાધન–સંપદા તેને આપી ને વળાવે છે. આપે કહીએ છીએ ને કે યે ઘર મેરે બાબુલ કા ઘર વો દુનિયા સસુરાલ બાબુલ એટલે બાપ કે ભાઈ તે વખતે પરમાત્માએ અઢળકં સંપત્તિ જીવનને જીવવાં માટે આપી ને માટેજ એ જીવન જીવી શકે છે. જીવતિ ઈતિ જીવઃ । ●

ડૉ. શૈલેન્દ્ર શાહ   ડૉ. તૃપ્તી શાહ

આરોગ્યધામ ફીજીયોથેરાપી આયુર્વેદ અને ફીટનેશ સેન્ટર

ટાંકા લીધા વગર કાનની બુટ સાંધવાનુ કેન્દ્ર તેમજ દમ, વા, ડાયાબીચીશ પેટના રોગો, વજન વધારવા–ઘટારવા, માનસિક તણાવ,પથરી, પ્રોસ્ટેટ, પથારીમાં પેશાબ તેમજ વ્યંધત્વના નિષ્ણાંત

૨૭, વેલકમ શોપીગ સેન્ટર, વેકસીન ઈન્સ્ટીટયુટ સામે,
મલ્હાર પોઈન્ટ ખાંચામાં, લુલ્લા કલાસ પાસે, જુના પાદરા રોડ, વડોદરા – ૩૯૦ ૦૦૭

ફોન : ક્લીનિક ૦૨૬૫–૨૩૩૮૪૭૦
સમય – દરરોજ : ૧૨.૦૦ થી ૨.૦૦ અને સાજે : ૬.૦૦ થી ૮.૦૦

ફક્ત દર શનિવારે બપોરે ૩.૩૦ થી ૫.૦૦
૧૩, મહાદેવનગર સો., વામા સ્કવેયરની ગલીમાં, પાણીગેટ પેટ્રોલ પંપની સામે, વડોદરા–૧૯

+91 9327113354

Dharmit Parkih

Shraddha Screen Printing & Accounting

All kinds of Printing & Stationery Suppliers

1930, Pittaliya ni Pole, Opp. Govardhannathji Temple, Sarangpur Chakla, Sarangpur
Ahmedabad - 380001.
Email : shraddhaprinter@gmail.com

શ્રીવલ્લભનંદન ગોપીનાથ

यदनुग्रहतोजन्तुः सर्वदुःखातिगोभवेत् ।
तमऽहंसर्वदा वन्दे श्रीमद्‌वल्लभनन्दनम् ॥

જગદ્‌ગુરૂ શ્રીવિટ્ઠલનાથજી વિરચિત ભ્રાત વંદના

લિ. – જાગ્રતિ ગોહિલ

આવી ઉત્તમ સાધન દીપિકા દ્વારા સિદ્ધાંત નો પાયો મજબૂત કરનાર શ્રીગોપીનાથ પ્રભુ ચરણ પરમ સાત્વિક નિસ્પૃહી અને ધર્મ પ્રાણ હતા. આપના યજ્ઞોપવીત સંસ્કાર આઠવે વર્ષે વિ.સં. ૧૫૭૫ માં કાશી માં સમ્પન્ન થયા હતા. શ્રીમહાપ્રભુજી એ આપને વૈદિક વિધિ પ્રમાણે ગાયત્રી મંત્ર, ગોપાલ મંત્ર અને બ્રહ્મ સંબંધ મંત્ર ની દીક્ષા આપી હતી. ત્યાર પછી પિતૃચરણ શ્રીમહાપ્રભુજી ના તત્વાવધાન માં જ આપશ્રી નું વિદ્યાધ્યયન થયુ.

જગદ્‌ગુરૂ શ્રગોપીનાથજી પ્રભુચરણ

એક વખત ગ્રંથપાઠ અને ભગવદ્‌ચિંતન કરતા આપશ્રી ને વિશેષ મનન–નિદિધ્યાસન કરવાની ઇચ્છા થઇ તો એ અવસરે સમીપમાં ચૌકી પર પધરાવેલ શ્રીમહાપ્રભુજી ના નિત્યપાઠની પોથી પર એઓશ્રીજી દષ્ટિ સ્થિર થઇ. એઓ શ્રી એ શ્રીમદ્‌ભાગવત નો પાઠ કરવાનો પ્રારંભ કર્યો. ત્યાર પછી આપશ્રી એ એવો નિયમ રાખ્યોં કે શ્રીમદ્‌ભાગવત નો સમ્પૂર્ણ પાઠ કર્યા પછીજ ભોજન કરવું એમા ક્યારેક તો બે–બે દિવસ નો સમય વ્યતીત થઇ જતા. લઘુ ભ્રાતા શ્રીવિટ્ઠલનાથજી પણ જ્યેષ્ઠ ભ્રાતા નું અનુકરણ કરવા લાગ્યા । શ્રીમહાપ્રભુજી પોતાના બન્ને આત્મજો ના નિયમ થી અત્યંત પ્રસન્ન થયા પરન્તુ આ નિયમ માં સમય બધુ વ્યતીત થવા થી બે–બે દિવસ ભોજન નહિં કરવાનું થતુ હોવાથી અક્કાજી (અપના માતૃ ચરણ) ને ખેદ થતો તેથી શ્રીમહપ્રભુજી એ પોતાના જેષ્ઠ પુત્ર માટે શ્રીમદ્‌ભાગવતજી ના સાર રૂપ શ્રી પુરૂષોત્તમ સહસ્ત્રનામ ગ્રંથની રચના કરી અને પૂર્ણ ફ્લ પ્રાપ્ત થશે એવીજ રીતે પોતાના બીજા પુત્ર શ્રીવિટ્ઠલનાથજી અર્થે ત્રિવિધ નામાવલી ગ્રંથની રચના કરી જેનો પાઠ કરવાથી શ્રીમદ્‌ભાગવતજી ના દશમ્ સ્કધ ના પાઠ નું ફ્લ પ્રાપ્ત થાય છે બેઉ બાલકોં એ પિતૃ ચરણ ની આજ્ઞા માથે ચઢાવી અને ત્યાર થી આપશ્રી ની આજ્ઞા નું અનુસરણ કર્યુ આવો બંન્ને ભાઇઓ નો પ્રેમ જોઇ શ્રીવલ્લભને જાણે કૃષ્ણ અને બળરામની જોડી હોય એવો ભાવ થયો અને તેથી તે સમયનાં આપશ્રીની સાથે રેહનારા વૈષ્ણવોં એવો ભાવ મનમાં રાખી શ્રીગોપીનાથજી ને બલરામ અને શ્રીગુસાંઇજીને કૃષ્ણ સ્વરૂપ કહેવા લાગ્યા. જેનો પાછળથી ખોટો અર્થ લોગોએ કર્યો.

વિ.સં ૧૫૮૨ માં દક્ષિણ નાં સજાતીય ભટ્ટજી ની કન્યા પાયમ્માગારુ ની સાથે શ્રીગોપીનાથજી ના લગ્ન પ્રસ્તાવ કાશી માં બહુજ ધામધૂમ થી થયા. ત્યાર પછી સર્વે કુટુમ્બીજનોં ને સાથે લઇ શ્રીમહાપ્રભુજી વ્રજમાં પધાર્યા અને નવવધુ પાયમ્માગારુ ને શ્રીનાથજી ની સમ્મુખ બ્રહ્મસંબંધ દીક્ષા આપી.

લગ્ન પછી તરતજ વિ.સં. ૧૫૮૨ માં શ્રીગોપીનાથજી દ્વારકા યાત્રા કરવા પધાર્યા તેવજ તેવોશ્રીએ અસારવા–અમદાવાદમાં જયશ્રીકૃષ્ણ ભટ્ટ સાકોદરા નાગરની ગૃહવાટિકામાં મુકામ કર્યો હતો આપશ્રીના પધારવાની બધાઇ સાંભલી ભાઈલા કોઠારી, વિપુલ ભાઇ આદિ વૈષ્ણવોં દર્શનાર્થે આવ્યા, રાત્રિના સમયે જ્યારે આપશ્રી પોઢ્યા ત્યારે શ્રીમદનમોહનજી ઠાકોરજીએ સ્વપ્ન દર્શન આપી ને આજ્ઞા કરી કે "આ વાડીના કુઆમાં હું છું મને બાહર પધરાવી ને મારી સેવા ચાલૂ કરાવો." સવારે ઉઠીને આપશ્રીએ શ્રીમદનમોહનજી ને કુવા માંથી બાહર પધરાવી મોટો ઉત્સવ મનાવ્યો. પછી શ્રીમદનમોહનજી ઠાકોરજી એને પોતાના પાદુકાજી રામદાસ સાચોરા ને સેવા માટે પધરાવી આપશ્રી દ્વારકા પધાર્યાઅને એક માસ પર્યન્ત ત્યાં વિરાજયા વિ.સં.૧૫૮૭ ના આષાઢ સુદ ૨ ઉપરાન્ત ૩ ના દિવસે આચાર્ય શ્રી શ્રીમહાપ્રભુજી ના નિત્યલીલામાં પધાર્યા પછી આપશ્રી સમ્પ્રદાય ના આચાર્ય સ્થાને વિરાજ્યા .

श्री गोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान

श्रीगोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान की प्राथमिक भूमिका भारतीय धर्म - दर्शन एवं संस्कृति का प्रचार प्रसार करते हुए जन कल्याण के कार्य करना और भारतीय वैदिक संस्कृति का उत्थान करते शुद्ध भगवत् प्रेम पुष्टि भक्ति में कार्यरत रहना है । साथ ही समाजोत्थान के कार्य करते हुए जन - जन के मन को श्रीकृष्ण के सहज प्रेम में मस्त बनाकर एक आनंदपूर्ण दुःख रहित समाज का निर्माण करना है ।

आगामी समय में श्रीगोपीनाथ आनंदधाम का नव निर्माण का महाआयोजन हो रहा है, जिसमें वैदिक शास्त्रीय संस्कृत के एवं आधुनीक अभ्यास हेतु गोपीनाथ ज्ञान मंदिर
- *गौ सेवा हेतु कपिला गौशाला*
- *सहज भक्ति साधना मंदिर*
- *विरक्त आश्रम - यज्ञशाला*
- *वैदकीय सहाय हेतु व्रजेश औषधालय*
- *इत्यादि का निर्माण किया जायेगा ।*

इस भगीरथ कार्य को संपन्न करने में मात्र आर्थिक ही नहीं किन्तु अपनी दक्षता - ज्ञान एवं श्रमदान कर हमारे हाथों को और मजबूत बना सकते हैं । भगवद् प्रेम गुरूजनों के आशीर्वाद बडों की कृपा और आपका पूर्ण स्नेहभरा सहयोग ही हमारा पीठबल और ताकत है ।

श्रीउमेश भाई वैष्णव बडौदा
व्यवस्थापक एवं ट्रस्टी

Devine Thoughts

Samarpan

Dedication

Dear Friends,

In the previous editorial we discussed the topic "surrender." Now we shall consider the topic of "dedication".

In this world there are many ways to relinquish the things belonging to useg. By way of gift and aims, abandonment of things, giving up something for the sake of our greater benefit etc..Dedication is altogether a different thing from all these things. To earn merit or fame or give up the ownership of our own things and establish that of others, can be termed as "alms". Through love or the feeling of obliging others, giving up our own ownership of a thing and stabling that of the other person can be known as a gift; and doing so with the feeling of love or respect can be termed an offering. Through detachment or unwillingness to have, or to remove our sense of possession of a thing is termed renunciation.

Abandoning the things on being useless due to the passing of a long time is also a type of renunciation. Giving up an obtained thing not expected by us also constitutes a type of renunciation. Some persons spend a good amount of money for others from whom they expect some benefits in return.

Some businessmen entertain their good customers with cold drinks, expensive dishes or royal meals; in such entertainments a businessman spends the money for others. In spending the money on his part, for entertaining others the businessman has in his mind, a hope and wish of earning big amounts.

Some persons spend money in the name of some deity, by way of a sacrifice or some religious right. In their mind while doing so they have, the motive of getting rich advantages in their lives through the grace the grace of the deity or by the performance of the sacrifice etc. Alternatively it may be understood that they spend their wealth out of the fear of a very big loss if the religious right is not performed or the deity concerned is not propitiated. All the above instances cannot be termed as dedication, even though the spending of money is involved.

The dedication needed for the Pushti-bhakti (the type of devotion accepted in the philosophy of the Pushti marga) is entirely different from all the above mentioned instances. It should also be noted that an offering of something belonging to others or an offering of our thing by someone else to Bhagvan is not termed as "dedication". "Dedication "therefore means as follows :- (1). We must accept the ownership of Bhagavan on ourselves as well as each and every object concerning us. (2). We must accept that whatever we have is given to us by Bhagavan not for our enjoyment but for the service to Bhagavan. (3). Thinking thus we must channelize our body, mind and wealth to the service of Bhagavan.

It should be understood that the attitude of dedication is the chief factor. The reason for this is :- the said dedication is internal. The manifestation of Bhagavan takes place in the mind which is internal. For the increase, growth and the protection of the so increased mental emotion and its stability, it is essential that our action should be consistent with the mental emotions; hence the dedication done through the body and wealth, which is external, is also equally important. If the dedication is done through only the external action and with the mind (an internal organ) devoid of emotion of dedication it becomes null and void. When the external action (meant for our pleasure and enjoyment) is opposed to the emotion of dedication in the mind, it becomes a distributing factor to the mind which is an internal organ. The dedication becomes therefore perfect, when there is synchronization between the internal and external dedication and such 'devoted' dedication is acceptable to Bhagavan. The world (Universe) in which we live is characterized by the animated and inanimate objects. The creator of this universe and its ultimate power and the Highest Truth par excellence is Paramatman or Bhagavan alone. The same Bhagavan maintains the universe and He is the ultimate entity in which the universe gets dissolved. It is none else but Bhagavan alone. Who is in the form of the universe? Whatever is seen as different from Bhagavan is due to Maya, (It is a power of Bhagavan which shows the objects created by him in the form of the world) hence it is wrong. The terms Bhagavan, the Paramatman, Parabrahman are synonymous and he is spoken in the scriptures as "Krishna". One has to think as follows: The same Paramatman, Bhagavan Shree Krishna alone is my master, soul and beloved and I am his servant. The Bhagavan, who is my master, is the sole object of my worship and I do the service unto him. The Bhagavan unto whom, I do my services, is the object of my concentration. He is alone is the centre of my love. He , who is the centre of my love and with Whom my mind has become one, (i.e to whom I have offered my mind), I dedicated this body of mine and my wealth to him. There should be a clear understanding in the mind of a Vaishnava that the "dedication " can be done only by this course of devotional pursuit.

The principal idea underlying the concept of "dedication" is that there is no slightest scope for "I" and 'mine' but it is full of the idea of 'Thou' and 'Thine'. In the matter of love also the same concept is in view. Therefore, while one does the service unto Bhagavan the height of the concept of dedication in him gets increased as the love towards him increases. Really speaking the "dedication" devoid of love is comparable to a rich dish without any taste and the love without the emotion of " dedication" the word "Bhakti" i.e. "devotion" becomes true in the sense of the term. The word "Bhakti" is derived from bhaj, meaning 'to serve' . The root " bhaj" is transitive; hence the devotion towards Bhagavan means 'serving him' . The action can be performed in three ways: (1). physically, (2). verbally and (3) mentally. Among these means i.e. body and speech and the external ones while the mind is an internal one. When we are continuously engaged in the Bhagavan, the influence of mind pervades the whole body internally as well as externally. When the slightest portion of the most subtle part of the mind does not remain unhinged by the love towards the Divine, and when there is no subtlest of the subtle iota of passion in it, the mind enters the portals of the temple of the highest position of its existence. In case of a person who has reached the said position the speech and the body of the person concerned have no inclination towards any activity other than one related with Bhagavan. ●

Thought For Enlightenment

The Story of Lord Krishna & Goverdhan Hill

Smt. Jagruti Ban -Gohil (Chicago)

The people of Vrindavan workshipped Indra, the god of rain for timely rains every year.Indra was very proud and arrogant and so Krishna decided to teach him a lesson. One day, he told the people that instead of worshipping Indra, They should worship the Govardhan Mountain and its forests on which their livelihood depended.

The people of Vrindavan obeyed Krishna and stopped worshipping Indra. Indra became angry and decided to punish them. He called upon the clouds, which were under his control and asked them to rain continuously over Vrindavan. The people were terrified by the heavy rains and thought that the flood would destroy their village and they would all die. To protect the people Lord Krishna picked up the GoverdhanMountain on the little finger of his left hand. He held the mountain like an umbrella for seven days and seven nights over the people of Vrindavan .

At last Indra soon realized his mistake and was ashamed. He asked the clouds to stop raining and apologized to Krishna.

Moral -

1) Anger is not fruitful.

2) Having faith in The God makes anything possible.

3) If you trust God, He will never let you down!

खुला प्रश्न मंच

प्र.१ – श्री गोपीनाथजी का प्राकट्य किस वर्ष में हुआ ?

उ.१ – श्री गोपीनाथजी का प्राकट्य संवत १५६७ में अश्विन कृष्णपक्ष १२ को हुआ।

प्र.२ – भगवान जगन्नाथ के निर्णय के अनुसार एकमात्र देव कौन है ?

उ.२ – भगवान जगन्नाथ के निर्णय के अनुसार एकमात्र देव देवकीपुत्र श्रीकृष्ण है।

प्र.३ – श्री महाप्रभुजी के माता–पिता का नाम क्या था ?

उ.३ – श्री महाप्रभुजी की माता इलम्मागारुजी और पिता लक्ष्मण भट्टजी थे।

प्र.४ – श्री महाप्रभुजी के द्वारा स्थापित सिद्धांत कौनसा है ?

उ.४ – श्री महाप्रभुजी के द्वारा स्थापित सिद्धांत ''शुद्धादैत्य ब्रह्मवाद'' है।

प्र.५ – ब्रह्मसंबंध दीक्षा की आज्ञा का निरुपण करने हेतु श्री महाप्रभुजी ने कौनसे ग्रंथ की रचना की है ?

उ.५ – ब्रह्मसंबंध दीक्षा की आज्ञा का निरुपण करने हेतु श्री महाप्रभुजी ने 'सिद्धांत रहस्य' ग्रंथ की रचना की है।

प्र.६ – श्रीमद्भागवत के दशम स्कंध को प्रभु के किस अंग की उपमा दी गई है ?

उ.६ – श्रीमद्भागवत के दशम स्कंध को प्रभु के ह्रदय की उपमा दी गई है।

प्र.७ – पुष्टि जीव की मुक्ति किसको कहते है ?

उ.७ – स्वरुपानंद की प्राप्ति ही पुष्टि जीव की मुक्ति है।

प्र.८ – श्री यमुनाजी के पिता और भाई कौन है?

उ.८ – श्री यमुनाजी के पिता 'आधिदैविक सूर्यदेव' और भाई 'यमदेव' है।

प्र.९ – श्री यमुनाजी की कृपा से किस फल की प्राप्ति होती है?

उ.९ – श्री यमुनाजी की कृपा से भक्ति प्रतिबंधक दोषों से निवृत्ति, स्वभाव पर विजय और भगवत–प्रेम की प्राप्ति होती है।

प्र.१० – 'कृष्णाश्रय' गंथ में 'कृष्ण एवं गतिर्मम' पद का भावार्थ क्या है ?

उ.१० – 'कृष्ण एवं गतिर्मम' पद का भावार्थ है 'श्रीकृष्ण' ही एकमात्र आश्रय है।

प्र.११ – श्रीमहाप्रभुजी ने 'नवरत्न' ग्रंथ में कितने श्लोक में क्या उपदेश किया है ?

उ.११ – नवरत्न में ९ श्लोक में चिंता की निर्वत्ति का उपदेश किया है।

प्र.१२– श्री हरिरायजी को किस संबोधन से पुष्टि संप्रदाय में सम्मानित किया जाता है?

उ.१२– आपको 'श्री हरिराय महाप्रभु' और 'प्रभु चरण' संबोधन से संप्रदाय में सम्मानित किया जाता है।

प्र.१३ – सूरदासजी का नित्य लीला में सखा और सखी स्वरुप क्या है?

उ.१३ – सूरदासजी नित्य लीला में श्रीठाकुरजी के कृष्णसखा और चंपकलता सखी है।

प्र.१४– श्री महाप्रभुजी को प्रभु का साक्षात्कार कौन से दिन हुआ ?

उ.१४– श्री महाप्रभुजी को प्रभु का साक्षात्कार श्रावण कृष्णपक्ष एकादशी कि दिन हुआ।

प्र.१५– पुष्टिजीव का धर्म क्या है ?

उ.१५–पुष्टिजीव का धर्म 'दास धर्म' है

– फागुन के अवशेष –

यहां वहां रंगन के छींटा, मन की तरंग विशेष,
बौराये से आम्र वनों संग नाजुक सरसों की होली,
शीतलता के जाते ही दहका पलाश का भेष ।
चटक मटक की चाल चलत देखी गंभीर नागरी,
बिना भंग के श्याम रंग रच डोले धरती-शेष ।
त्याग पात सब धुनी रमाये बैठे थे गिरि-कानन,
नव पल्लव श्रृंगार सजाये फागुन के अवशेष ।
यहां वहां रंगन के छींटा, मन की तरंग विशेष ।।

श्री गोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान

Visit us at www.gopinathji.org

ट्रस्ट र.नं. (ई–४३७५(मेहसाणा) ता. १६ मार्च २००५)

इन्कमटेक्स करमुक्ति का लाभ भी उपलब्ध है

CIT/GNR/80G(5)/PTN-37/07-08/3233/12-13

यथार्थ संपादक मंडल

श्रीमती प्रभाबेन शास्त्री

श्रीमती कल्पना कटारे

कु. निमिषा बेन पारेख

यथार्थ व्यवस्थापक मंडल

श्रीमती गुंजन बेन शास्त्री

श्री उमेश भाई वैष्णव

वड़ोदरा कार्यालय का समय

(सुबह ११ से शाम ५)

सम्पर्क – मोबाईल

98255 13317, 9998107541

संस्थान के कार्यकलाप

- यथार्थ मार्ग (मासिक पत्रिका)
- ओडियो प्रवचन केसेट, पुस्तक प्रकाशन, और वितरण
- गौसेवा
- अशक्त आर्थिक तकलीफ वाले व्यक्तियों की सहायता
- सामान्य स्थिति वाले छात्रों को मदद्
- सत्संग सत्रो का आयोजन

अशक्त, आर्थिक तकलीफ वाले, अनाथ एवं ब्राह्मण हेतु

- भोजन सेवा
- वस्त्र सेवा
- विद्या दान
- औषधि सेवा
- अन्न दान
- अनन्त योजना

संस्कार

धर्म संस्कार शिविर क्यों जरुरी ?

श्री वृजेश कुमार शास्त्री

मानव ने विश्व में आर्थिक, वैज्ञानिक और तकनीकी प्रगति की हैं, आज कई भौतिक उपलब्धियों को प्राप्त किया हैं। जीवन का स्तर भी ऊपर हुआ है । घर में अनेकों सुविधाऐं बड़ी हैं, फिर भी न जाने क्यों जीवन में कुछ अधुरे पन का अहसास है। मानव कभी कल्पना में न आने वाली सिद्धियों को उपलब्ध हुआ हैं, पर साथ ही उसने मन की शांति को खोया है। मन की इसी अस्वस्थता के कारण सब कुछ होने के बाद भी खलीपना का भाव बना रहता है। सुख के संदर्भ में हम पिछली पिढ़ीयों की अपेक्षा निर्धन है। जीवन में आनंद के बदले दुःख, विषाद, संघर्ष, अधैर्य विकृति असमंजस जैसे स्थिति का अनुभव करता है । यही जीवन की सत्यता है।

भौतिक सुविधाऐं क्षण भर का सुःख तो दे सकती है लैकिन आनंद नहीं। ऐसे में हमारे देश की संस्कृति ऐतिहासिक और धार्मिक ग्रंथ, हमारे ऋषि मुनियों के दर्शन शास्त्र ही एक आशा की किरण है। मन की शांति और आनन्द के लिए । आज विदेशी लोग धन सम्पन्न लोग उच्च पदस्त लोग भी उसी दिशा की ओर मुड़ रहे हैं और भारतीय वैदिक संस्कृति और शास्त्रों को समझने और उसको जीवन में उतारकर परम आनंद शान्ति की चाहना कर रहे हैं। आज का युवान हमारी इस अपूर्व धरोहर से वंचित ही है। मानव जीवन को उन्नत करने वाले हमारी वैदिक पौराणिक प्रणाली खो सी गई है । पहले घर भी एक संस्कार केन्द्र हुआ करता था, जो इस आधुनिक जीवनशैली में खो सा गया है । शिक्षण संस्थाए चारित्र निर्माण केन्द्र की जगह व्यापारिक संस्थान बन गये है, और जीवन का कल्याण करने वाली विद्या लुप्त प्रायः है। भौतिक विकास की उपलब्धि की कीमत आध्यात्मिक शिक्षण और शांति को खोकर चुकाई है, और यह हमारे भविष्य के जीवन और बालकों के लिए घातक सिद्ध हो रहा है।

ऐसे समय में मन को स्वस्थ और संयमित रखने के लिए आवश्यकता है मन को परम प्रेम शांति और पूर्ण आनंद से भरने की ताकि हम सहज सरल होकर स्नेह पूर्ण व्यवहार कर सकें और सौहार्द प्राप्त करें। यह मात्र प्रभु आसक्त कराने वाले सत्संग से ही होगा। आज सम्प्रदाय के सिद्धान्तों की समझ का अभाव है। जो अकाल की तरह समाज में फैला हैं जिसको दूर करने के लिए अच्छे विचार, अच्छे ग्रंथ अध्ययन और संतों का समागम अति आवश्यक होता है। पहले के समय शिष्य गुरुकुल में रहते थे, ताकि उनका ध्यान पढ़ाई और जीवन शिक्षा से भटके नहीं। पर आज के नये दौर में यह परम्परा नहीं रही है। इसलिए ऐसे जीवन आध्यात्मक शिविर आयोजनों की आवश्यकता है।

श्री महाप्रभुजी गोपीनाथजी का मार्ग संसार की आसक्ति से दिव्यता की ओर ले जाने वाला मार्ग है। यह स्वास्थ्य व आनंद से भरा संतुलित जीवन का मार्ग हैं। प्रभु सेवा से प्रभु में आशक्त कराने वाला मार्ग हैं। मार्ग की रीत और सिद्धान्तों के द्वारा इसी प्रेरणात्मक जीवन में देवी जीव प्रवृत बनें इस हेतु धार्मिक संस्कार शिविर का आयोजन अनिवार्य बना है।

आज के युवा और बच्चे आने वाले कल के प्रकाश की किरण है। उनकों आज अपने धर्म मार्ग और रीति रिवाजों के लिए कई सवाल है, सही रीत जानने की जिज्ञासा हैं, नया जानने की अभिलाषा है। ऐसे युवा और आने वाली पीढ़ी को एवं आज के अधिकारी जीवों को संस्कारित करने के लिए हमारे सदगुरुओं, विद्वान शास्त्रियों और संतों के द्वारा धर्म संस्कार शिविर द्वारा शिक्षण की अत्यंत आवश्यकता है । जहाँ सभी के प्रश्नों का योग्य समाधान मिल सके और उनकों धर्म के मार्ग पर विश्वास और श्रद्धा के साथ सही राह मिल सके।

ऐसे कम से कम दो या तीन दिवशीय शिविर के अन्तर्गत सत्संग और स्वाध्याय द्वारा हमारे भारतीय संस्कृति, संस्कार वैदिक हिन्दु धर्म के मुख्य ग्रंथ जैसे श्रीमद् भागवतजी, श्रीमद् भागवत गीता, वेद उपनिषद, योग शास्त्र, छन्द शास्त्र इत्यादि से परिचय कराना और उनके अध्ययन से जीवन में भगवत प्रेम सहजता, सरलता, समरसता और सौहार्दता को बनाये रखना व बढ़ाना मुख्य है। मार्ग के सिद्धान्तों सेवारीत–प्रीत साधना, कीर्तन पद का ज्ञान और भगवद् ध्यान, श्रृंगार उनके पीछे रही भावनाओं की समझ प्राप्त कराने के हेतु से इसका आयोजन समय–समय पर होना आवश्यक है। इस शिविर के आयोजन से न केवल धर्म का ज्ञान अपितु समय पालन, विवेक, आदर, सत्कार, सद्गुरू प्रति प्रेम आदर जीवन जीने की कला और व्यक्तित्व निर्माण, जैसे कई सदगुणों को भी पोषण मिलता हैं।

हमारे धर्म और मार्ग के सिद्धान्तों का ज्ञान आज की शैली में सरलता से समझाने और धर्म से व अपनी संस्कृति से जुड़े रहने के लिए फिर चाहे कोई भी धर्म प्रभु प्राप्ति का मार्ग या संप्रदाय हो सबके ज्ञान, भावार्थ, सिंधान्त और रीति को समझाने हेतु धर्म संस्कार शिविरों का आयोजन अतिआवश्क है।

हमें बहुत ही गर्व है कि हम उस संस्था से जुड़े हैं कि गुरुजी ऐसे शिविरों के द्वारा समय–समय पर हमारे बौद्धिक, मानसिक व वैचारिक विकास को स्नेह से सींचते हैं। आप भी इस शिविरों में सम्मिलित हो अपने जीवन को पूर्णानन्द, प्रेम शांति से भर सहज, सरल और समरस बना सकते है।

Dr (Mrs). Devindra N Mehta
(B.sc. DMLT)

For more than 17 years, day and night, we offer our patients world-class Pathology administrations on the grounds that their prosperity is absolutely critical to us.
We provide service at utmost priority while taking care of the minutest points of interest while declaring the degree of your sickness since one slip can prompt an inaccurate finding, posturing genuine danger to your wellbeing. Our specialists guarantee that they are to a great degree cautious while analyzing the samples.
This is the place our propelled innovation contributes. We are glad to have best in class types of gear in view of the most recent innovation for a quick and exact outcome. We don't take any risks at all with your wellbeing and prosperity.
Profit our Pathology administrations with no delay. You are dependably in great hands with NAVJEEVAN LAB.

Navjeevan
Diagnostic Centre

Karm Vihar, Station Road, Near Municipal Market,
Pant Nagar, Ghatkopar (E), Mumbai 400077
Tel: 21020966 | Mbl: 9821463407/9930560357
Email: navjeevanlab@gmail.com

Affiliated with
Navjeevan Hospital – Ghatkopar East / NuLife Hospital - Ghatkopar West
Kamdar Hospital - Ghatkopar East / Varun Hospital - Ghatkopar East
Disha Hospital – Vikroli | Shraddha Hospital - Ghatkopar West
Bharat Vikas Medical Trust - Ghatkopar East / Wellness - Ghatkopar East
Pancholi Hospital - Ghatkopar East

आरोग्यम्

श्रीमती प्रभादेवी शास्त्री

विना आरोग्यं वृथा लक्ष्मीः
समदोष समाग्निश्च समधातुः मलक्रिया ।
प्रसन्नात्मेन्द्रिय मनः स्वास्थ्यमित्यभिधीयते ।।
जीवन में ऋतुअनुकुल परिवर्तन एवं सावधानियाँ
और पथ्यात्मक युक्त आहार स्वास्थ्य की कुंजी है ।

आयुर्वेद केवल प्रभावित अंगों के उपचार में विश्वास नहीं करता बल्कि किसी व्यक्ति की संपूर्ण चिकित्सा करता हैं । आध्यात्मिक जीवन की प्रप्ति हेतु शारीरिक और मानसिक स्वास्थ्य अति आवश्यक है । अतः आर्युवेद तन मन और आत्मा के बीच संतुलन बनाकर जीवन जीने का ऐसा तरीका सिखाता है जिससे जीवन लंबा और खुशहाल होता है । शरीर में रहे वात पित्त और कफ इन तीन मूल तत्वों के संतुलन से सभी बिमारियों से हमें मुक्त रखता है । संतुलन बिगड़ने से बीमारी शरीर पर हावी होने लगती है । आयुर्वेद में इन्हीं तीन तत्वों को संतुलित बनाये रखने के उपाय हैं । साथ ही रोग प्रतिरोधक क्षमता विकसित करने के उपाय मौजूद है ।

वात – वायु तत्व जो गति के कार्य करने वाला तत्व है ।

पित्त – अग्नि तत्व जिसमें चय पचय की प्रक्रिया होती है ।

कफ – जल तत्व जो कि स्थिरता प्रदान करने वाला तत्व है ।

तीनों की आवश्यक्ता है शरीर में, किंतु एक भी तत्व विकृत हो जाये या **imbalance** हो तब ही रोग शरीर को जकड़ते है । इस लिए आहार विहार और चेष्ठाए उपयुक्त होनी चाहिये ।

शरीर और आत्मा का संयोग ही जीवन है और जितने समय तक यह जीवन बना रहता है उसी का नाम आयु है । इस आयु के लिए जिससे हम हितकर आहार और विहार को अपनाना जानते है अर्थात हमारी आयु को बनाये रखने के लिए क्या हितकर है और किन अहितकर अर्थात बुरी आदतों को छोड़कर स्वस्थ रह सकते है । ऐसा ज्ञान जिस शास्त्र के द्वारा हमें प्राप्त होता है – वही आयुर्वेद है ।

आर्युवेद में रात्रिकाल को १४ हिस्से में विभाजित किया गया है । ऋषि परंपरा के अनुसार व्यक्ति को स्वास्थ्य लाभ पाने हेतु रात्रि के १४ वे हिस्से में जाग जाना चाहिये । ये समय सूर्योदय से २ घंटे पूर्व होता है । इस समय वातावरण में सत्वगुण व्याप्त होता है । वातावरण से ताजा प्राण वायु का संचार एवं ऊर्जा इस समय प्राप्त होती है ।

प्रातः जागरण कर बाहर की ताजा प्राण वायु को फेफड़ों में भरना चाहिए । सुबह में प्रकृति दर्शन करना, सूर्योदय के दर्शन करना हितकर है ।

वात पित्त कफ के **imbalance** से किन किन प्रकार के रोग होते है ? उपयुक्त आाहार–विहार और चेष्टाओं से कैसे उनसे बचा जा सकता है ।

उसकी चर्चा अगले अंक में

नम्र निवेदन

आप सभी सुज्ञ विद्वतजनों से निवेदन– भक्तिमार्गीय एवं हिंदु धर्म विषयक लेख टाईप सेट करके निम्न लिखित **e-mail** पर भेजने हेतु श्रीगोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान का सादर आंमत्रित है । लेखों का चयन संपादक समिति के सुनिश्चित नियमों के तहत होगा ।

e-mail : info@gopinathji.org
girirajjshastri@gmail.com

श्रीगोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान द्वारा प्रकाशित श्री शास्त्रीजी लिखित पुस्तकें एवं कार्यक्रम और प्रवचनों की **CD-DVD** इस नम्बर पर सम्पर्क कर प्राप्त कर सकते है ।

उमेश भाई – 09825513317 •

रू. ५००/– से अधिक की राशि आयकर मुक्ति की धारा **80G** के अन्तर्गत आती है । •

ड्राफ्ट/ चैक गोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान के नाम से ही भेजे या कार्यालय से संपर्क करें ।

कार्यालय का समय – सुबह ११.३० से शाम ६.०० बजे तक

कार्यालय सम्पर्क सूत्र – **93740 65710, 99810 7541a**

व्रतोत्सव टीप्पणी माह फरवरी

दि.	वार	तिथि	विगत
माघ सुद			
१.	गुरु	१	इष्टि
७.	बुध	७	श्रीनाथजी नो पाटोत्सव (आगमनोत्सव सतघरा)
११.	रवि	११	विजया एकादशी व्रत
१२.	सोम	१२	सूर्य कुंभ में समय २६–४९
१३.	मंगल	१३	महाशिवरात्री (वैष्णव के लिए व्रत वर्जित है)
१५.	गुरु	३०	दर्श अमावस्या, अन्वाधान, द्वापरयुगादि, खक्षास सूर्यग्रहण भारत में नही दिखेगा (पालन करने की जरुरत नहीं)
फाल्गुन सुद			
१६	शुक्र	१	इष्टि
२२	गुरु	७	श्री मथुरेशप्रभु (कोटा) का पाटोत्सव तथा वर्तमान गो. तिलकायत आचार्यवर्य पू.पा. १०८ श्री राकेशकुमारजी (श्रीइन्द्रदमनजी) नो जन्मदिवस
२३	शुक्र	८	होलाष्टक प्रारंभ
२६	सोम	११	आमलकी एकादशी – कुंज एकादशी व्रत

विशेष – यथार्थ मार्ग में प्रकाशित लेख, काव्य इत्यादि सामग्री वापस करने में नहीं आवेगी । लेखों की स्वीकृति-अस्वीकृति का निर्णय संपादक मंडल के अधीन होगा । इस मासिक पत्रिका में दिये गये लेखों की जिम्मेदारी स्वयं लेखक या कवि की रहेगी । उन लेखों या काव्यों से संपादन एवं श्रीगोपीनाथ आध्यात्मिक संस्थान सहमत हो कतई जरूरी नहीं ।

संस्थान की आध्यात्मिक गतिविधियाँ

जगद्गुरु श्रीविट्ठलनाथ प्रभुचरण (श्रीगुसाइजी) के उत्सव के उपलक्ष्य में पहली बार खण्डवा गोपीनाथ ग्वाल मंडल द्वारा आयोजित गीता जयंती महोत्सव भव्यता से संपन्न, विशेष अतिथि पू.श्री महामण्डलेश्वर विवेकान्नद पूरी महाराज, ओंकारेश्वर के गरिमामय सानिध्य में ।

गोधरा नागजी भट्टजी के गृह में विराजमान श्रीविट्ठलनाथजी प्रभुचरण (श्रीगुसाईजी) की बैठकजी में प्राकट्य उत्सव के उपलक्ष्य में गोधरा गोपीनाथ ग्वाल मंडल के द्वारा आयोजित विज्ञप्ति उत्सव में पू.पा.गो. १०८ श्री मधुसुदनलालजी महाराजश्री (पू.तिलक बावा) के आशीर्वाद वचनामृत के साथ श्री गिरिराजजी शास्त्रीजी के प्रवचन एवं बधाई गान के साथ संपन्न ।

बुरहानपुर लक्ष्मीनगर भागवत समिति के द्वारा आयोजित श्रीमद् भगवत सप्ताह दिव्यता से संपन्न हुई जिसमें प्रारंभ पुष्टिमार्गीय आचार्य पू.पा.गो. श्री शिशिरकुमारजी महाराजश्री एवं महामण्डलेश्वर विवेकान्नद पूरी महाराज के कर कमलों से दीप प्रज्ञवलन हुआ । गोपीनाथ ग्वाल मंडल बुरहानपुर की स्थापना हुई कथा में अनेक गणमान्य नागरिक एवं मंत्री म.प्र. श्रीमती अर्चना चिटनिसजी भी सपरिवार शामिल हुई ।

यथार्थ मार्ग मासिक पत्रिका का विमोचन करते हुए पू.पा.गो. दिक्षित १०८ श्रीरघुनाथजी महाराजश्री एवं पू. बहुजी के साथ पू.श्री शास्त्रीजी कांदिवली BMC मेदान में सोमयज्ञ एवं श्रीमद् भागवत कथा के दौरान ।

विशाल शोभायात्रा के साथ संक्राति पर्व पर कांदिवली BMC मेदान में आयोजित भव्य कथा व्यासपीठासीन पू.श्री गिरिराजजी शास्त्रीजी द्वारा, अनेक विद्ववत् आचार्यो के आशीर्वाद सन्निधि में कथा और आप्तोर्याम सोमयज्ञ के साथ संपन्न ।

Printed & Published By Giriraj V. Shastri On Behalf Of Owner Shree Gopinath Adhyatmik Sansthan Trust (regd. No. E4375) And Printed At Shraddha Screen Printing, C/o Dharmit D. Parikh, 1930, Pitta Ni Pole, Opp. Govardhannathji Temple, Sarangpur Chakala, Sarangpur, Ahmedabad-380001 And Published At Giriraj V. Shastri , E/294, Rajlakshmi Society, Opp. Baroda Heart Institue,Old Padra Road, Vadodara-390027. Editor Giriraj V. Shastri